

K úvahám o obraně České republiky

Ve Vojenských rozhledech jsou uveřejňovány četné články obsahující názory na možnosti obrany České republiky. Pozornosti čtenářů jistě neušlo, že názory autorů na zajištění bezpečnosti České republiky jsou dvojího druhu:

1. Bezpečnost České republiky má být zajištěna jejími ozbrojenými silami na státních hranicích, resp. v příhraničním prostoru.

2. Bezpečnost České republiky může být zajištěna pouze v rámci bezpečnosti celé Evropy.

Střetávání názorů je zdrojem vitality, avšak v uveřejněných člancích ke střetnutí těchto názorů dosud nedošlo. Tento článek je troufalým pokusem o jejich porovnání.

ad 1) Tvrdí se, že vojáci se připravují vždy k minulé válce. Toto tvrzení neplatí - např. se zřetelem k válce v Perském zálivu - vždy a všude. Avšak úvahy o vojenském významu hor lemujících českou kotlinu, „ostravského směru“, „jiho-moravských směrů“, náchodské branky nebo Všerubského průmysku jsou, mírně řečeno, nečasové: měly význam pro obranu českomoravského prostoru od stře-

dověku (ne-li již dříve) až do poloviny tohoto století. Plk. Ing. V. Galatík, CSc., píše: „...Českomoravská vrchovina se může stát prostorem, kam mohou být vojska sražena z kteréhokoli směru. Současně může být prostorem, který umožňuje vedení obrany omezenými silami i po ztrátách ...“. Z jeho tvrzení vyplývají dvě otázky:

- proti komu a s jakým cílem bude vedena obrana na Českomoravské vrchovině a jaké budou vyhlídky na to, že za vzniklé situace Česká republika, resp. její ozbrojené síly vnutí nepříteli svou vůli a dosáhnou tak vítězství?

- odkud a kým budou „omezené síly“ zásobovány, když je nyní nutno denně přisunout přes 100 kg různých zásob pro každého bojovníka?

Podobných otázek týkajících se vedení možné války by bylo možno položit mnoho, avšak pro plk. Galatíka by bylo nesnadné na ně odpovídat. Plk. Galatík ovšem není sám, kdo se takovým úvahám věnuje.

Je nutno položit další otázky:

- jaké jsou za současné situace reálné možnosti vzniku konfliktu na hranicích lemovaných Krušnými horami, Českým lesem a Šumavou? Jaký by byl poměr sil?

- jaký by byl poměr sil v pásmu mezi Bohumínem a Libercem?

- ohrožují Českou republiku Rakousko nebo Slovensko?

Belgie je, nebo lépe řečeno, byla nárazníkovým státem mezi dvěma mocnostmi; přemýšlí dnes o ohrožení svých hranic, když s těmito mocnostmi vytváří ozbrojené síly ke společné obraně?

Zdá se, že ti, kdož uvažují o nutnosti obrany České republiky na jejích hranicích, jsou v zajetí starých představ překonaných světovým vývojem, že nechápou trendy světového vývoje. Zdá se, že tyto autoři zapomínají na skutečnosti, jimiž jsou ohroženy nejen Česká republika, ale i její bližší a vzdálenější sousedé.

ad 2) Mnohé články uveřejněné (nejen) ve Vojenských rozhledech přesvědčivě poukazují na ohrožení celé Evropy. Zde není nutno tyto skutečnosti opakovat. Historie, včetně naší české, dokazuje, že *není-li bezpečný jeden stát v Evropě, není bezpečný žádný stát*. Bezpečnost České republiky je zajištěna bezpečností Evropy. Koalice se vždy vytvářely proti společnému ohrožení.

Z tohoto „střetnutí názorů“ vyplývají poučení:

1. Zbavit se provinciálního způsobu uvažování: „Myslit globálně a jednat lokálně.“ Tato zásada Římského klubu platí i pro obranu.

2. Vztít na vědomí, že Česká republika je součástí Evropy, bude s ní sdílet její osud a musí se aktivně podílet na utváření její budoucnosti, což musí zahrnovat i společnou obranu.

3. Usilovat o to, aby Česká republika byla svým podílem, daným jejím potenciálem, připravena ke společné obraně Evropy.

4. Vybudovat ozbrojené síly České republiky na úrovni současných požadavků, schopné působit společně s ostatními evropskými ozbrojenými silami, jak bylo ostatně českou tradicí, např. při obraně Vídně proti Turkům.

5. Požadavek protivzdušné (a protiraketové) obrany a pohotového teritoriálního vojska je nesporný.

Je možno doporučit:

- uspořádat válečnou hru s hypotetickým námětem např. „válka Armády České republiky proti Wojsku polskemu“, a to s cílem dokázat nesmyslnost podobných úvah,

- uspořádat válečnou hru se situací, za níž stát, mezi nímž a Českou republikou leží několik jiných států, přepadl sousední zemi, a to s cílem ověřit, zda je výhodnější vyčkávat, jaký bude výsledek „salámové strategie“ agresora, nebo vyslat vlastní vojska na pomoc prvému napadenému státu a ke společné obraně,

- uspořádat válečnou hru, při níž by bylo nutno přemístit řekněme jednu brigádu na vzdálenost 2000 km, a to s cílem posoudit problémy spojené s jejím přemístěním a s všestranným zabezpečením během bojové činnosti; problémy tohoto druhu by měly být předmětem vážných úvah,

- posoudit, zda Moltke st. jednal správně, když na jaře roku 1866 vyslal svoje do civilu oblečené důstojníky „nakupovat brambory“ do severních Čech, zatímco rakouský Benedek před bitvou u Sadové nikdy v Čechách nebyl; tím má být zdůrazněn význam znalostí geografie a cizích jazyků; je nutno cílevědomě využívat možností poznávat cizí země, jimiž Armáda České republiky disponuje; všeobecné vzdělání důstojníka je stejně důležité jako jeho vzdělání vojenské.

Caesarovy Zápisky o válce galské dokazují, že před dvěma tisíci léty v dnešní Francii proti sobě válčily četné kmeny. Z české historie známe „vyvraždění Slavníkovců“ a „bitvu u Turska“. Německo po staletích vnitřních bojů „bruederlich zusammen haelt“. Tentýž osud, totéž sjednocení, tatáž budoucnost očekává Evropu.

Filozof Ortega y Gasset píše: „Evropské národy jsou jednou společností: má všechny náležité atributy: mravy, zvyky, veřejné mínění, právo, veřejná moc ... Jednota Evropy je faktem“ (Vzpouza davů, 1993).

Politolog Zbigniew Brzezinski se k otázce vyjadřuje v pojmech mezinárodní politiky: „Sjednocená Evropa vymýtí destruktivní národní konflikty, stane se prvořadou světovou supervelmocí, bude vojensky silná ... Evropa bude muset narýsovat své vnější hranice ... bude se na nich setkávat s velkými sociálně ekonomickými a geopolitickými nepokoji“ (Bez kontroly, 1993).

Na začátku března t. r. se Česká republika podpisem Václava Klause v sídle Severoatlantické aliance oficiálně připojila k projektu Partnerství pro mír. V témže týdnu Václav Havel přednesl v evropském parlamentu projev zabývající se problémy sjednocování Evropy.

Důstojníci ani časopisy ozbrojených sil by se neměli zabývat úvahami, které jsou v rozporu s oficiálním a věcně jedine správným zaměřením politiky státu.

Účelné

- není věnovat se plánování válek minulosti, ztrácet tím čas a plýtvat energií a papírem,
- je věnovat se úvahám o budoucnosti, uvažovat v nových dimenzích sjednocené Evropy.